

Kolejové obvody - aktuální problémy a inovace

Ing. Jiří Konečný, Ph.D.

Středisko elektroniky, STARMON s.r.o.

Obsah prezentace:

- Aktuální provozní problémy týkající se kolejových obvodů
- Dosažené výsledky - nové typy KO realizované za poslední 3 roky
- Další možné inovace - KO uvažované do budoucna

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- Pasivně zakončené odbočné větve RKO
- „Hoření“ izolovaných styků ohraničujících neutrální pole

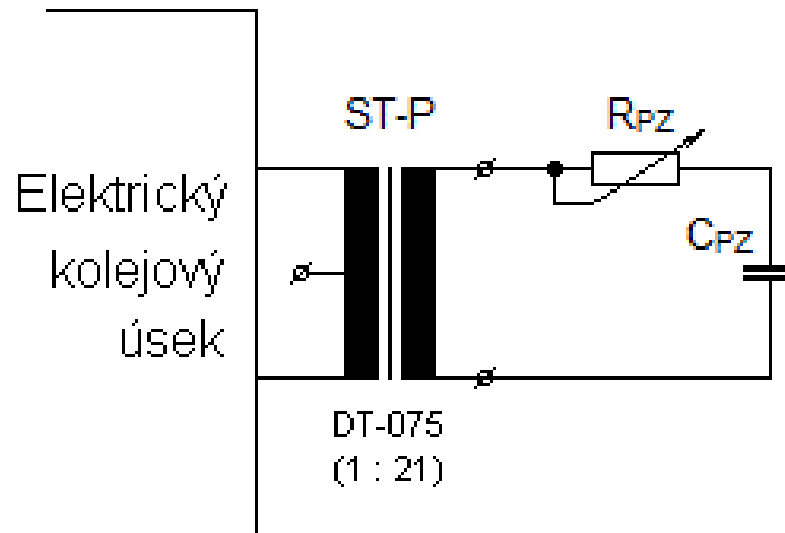
Aktuální provozní problémy týkající se KO

- Pasivně zakončená odbočná větev dvoupásového RKO
  - Je zakončena stykovým transformátorem, ale nemá vnitřní výstroj (kolejový přijímač).
  - Umožňuje průtok zpětného trakčního proudu. Tím lze (v některých lokalitách) bránit opalování izolovaných styků.
  - Bezpečnost detekce vlaku je zajištěna ve stejném rozsahu, jako u volné větve.
  - Lom kolejnice v pasivní větvi není detekován (stejně jako u volné větve).

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- Pasivně zakončená odbočná větev RKO

Řešení u KO-4321/R:

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- „Hoření“ izolovaných styků ohraničujících neutrální pole

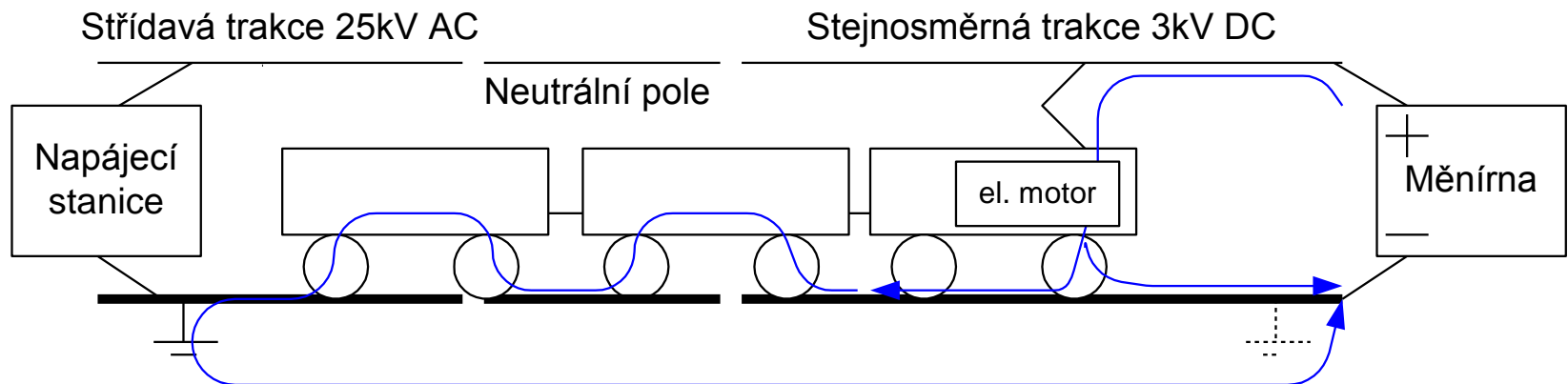

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- „Hoření“ LIS ohraničujících neutrální pole

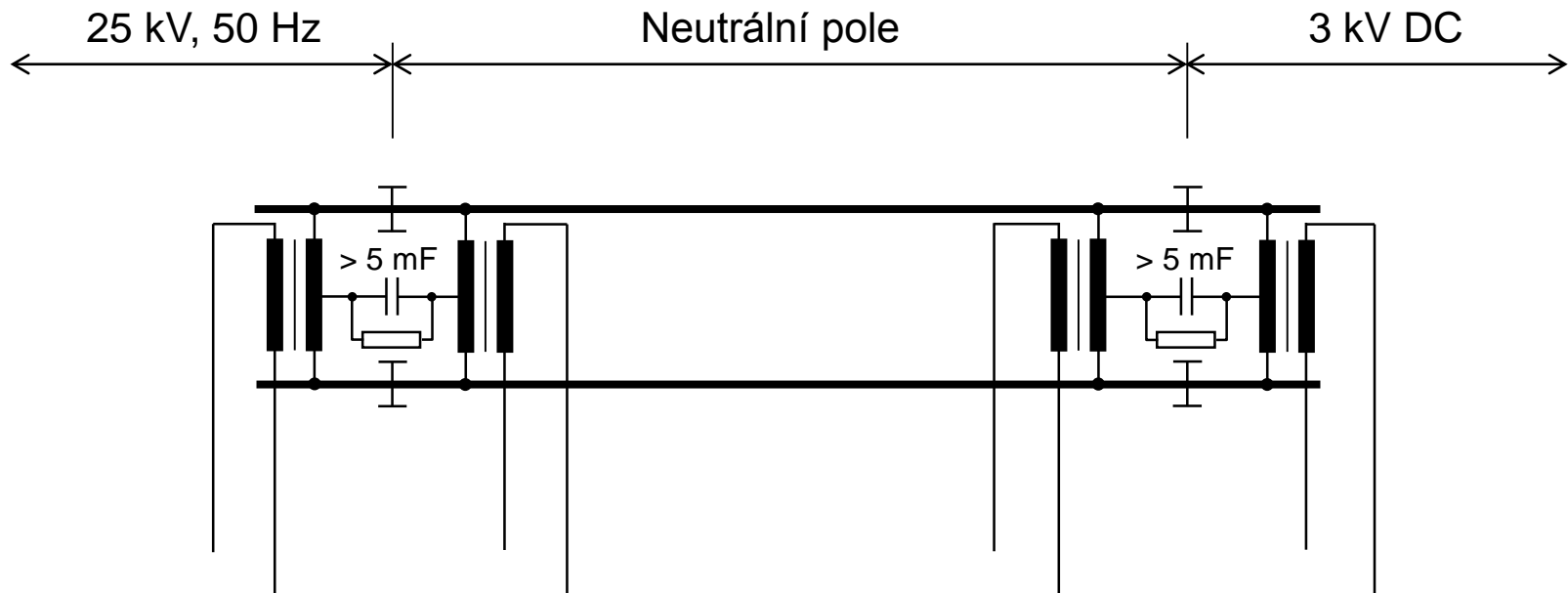
Příčina:

Část zpětného DC proudu teče do oblasti uzemněné AC trakce, a odtud přes zem do oblasti „nezemněné“ DC trakce. Uplatňuje se zde „proudový dělič“.

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- „Hoření“ LIS ohraničujících neutrální pole – 1. návrh řešení

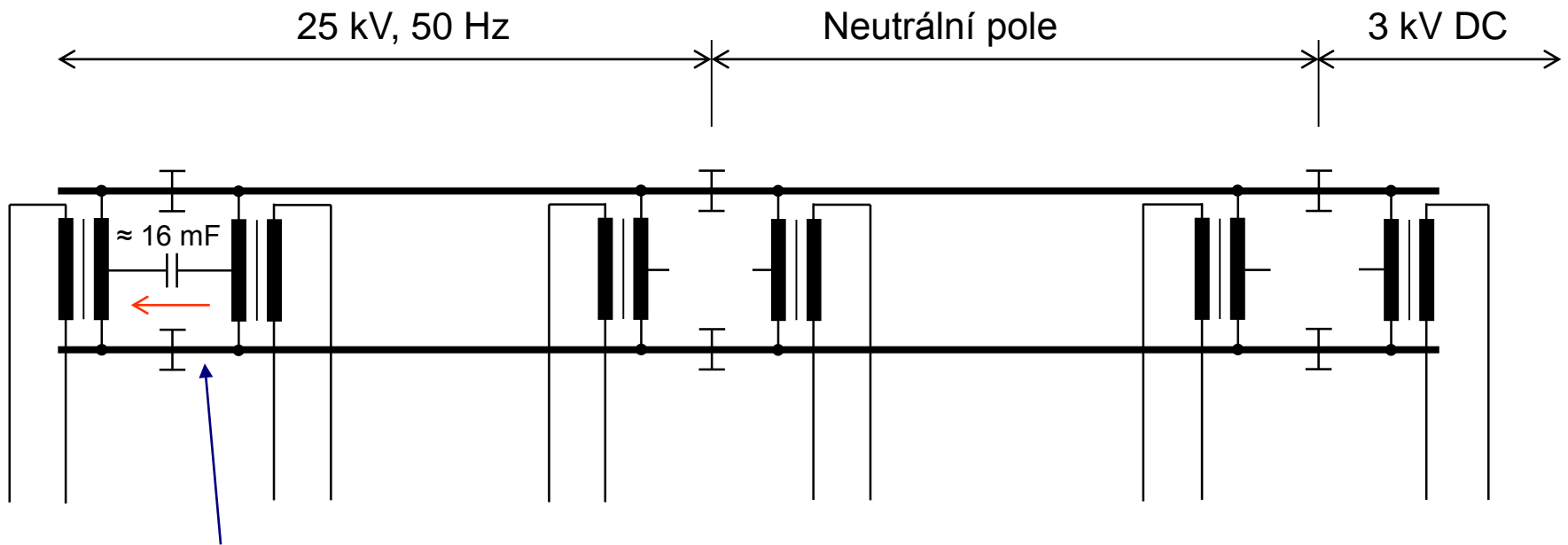
Kondenzátor snižuje strmost napětí přes LIS, a tím brání vytahování oblouků.

Nevýhoda: Účinné až od určité rychlosti vlaku.

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- „Hoření“ LIS ohraničujících neutrální pole – 2. návrh řešení

Kondenzátorová baterie umožňuje průtok AC proudu a současně brání průtoku zpětného DC proudu, a tím i hoření LIS.

Problém: Vznik nebezpečného dotykového DC napětí při a po překlenutí neutrálního pole vlakem.

Aktuální provozní problémy týkající se KO

- „Hoření“ LIS ohraničujících neutrální pole

Optimální řešení?

Zřizovat neutrální pole na trati, v bezprostřední blízkosti měnírny.

Důvody:

- 1) Neutrální pole na trati nebývá dlouhodobě překlenuto stojícím vlakem.
- 2) V blízkosti měnírny by byla účinně potlačena obchozí cesta přes zem – nebudou hořet izolované styky (hypotéza).

KO realizované za poslední 3 roky

- ✓ KO-6402P-M (metro, KOA1M 275 Hz, STM-0,93R/C)
- ✓ KO-M4410/P (metro, KO 275 Hz s EFCP, STM-0,93R/C)
- ✓ KO-6305 (dráha, KOA1 75 Hz, bez stykových traf)
- ✓ KO-4320/4321 (dráha, KO 275 Hz s EFCP, DT-075)

Kolejové obvody bez stykových transformátorů, s izolovanými styky - **mýty a fakta**

- bezprůtokové
- jednopásové
- částečně průtokové

Mýtus č. 1: „*Jednopásové KO nedetekují lom kolejnice.*“

Skutečnost: Toto tvrzení platí pouze pro jednopásové KO na tratích elektrické trakce, kde mezikolejová propojení trakčních kolejnic vytváří obchozí cesty.

Jednopásové KO na tratích nezávislé trakce umožňují bezpečně detekovat lom obou kolejnic! Podmínky pro detekci lomu (obchozí cesty) jsou zde podobné, jako u dvoupásových KO.

Kolejové obvody bez stykových transformátorů, s izolovanými styky - **mýty a fakta**

Mýtus č. 2: „Částečně průtokové KO nejsou spolehlivé,
protože se vzájemně ovlivňují.“

Skutečnost:

Částečně průtokové KO fungují spolehlivě a bezpečně,
přestože se vzájemně ovlivňují.

Pro spolehlivou funkci staničních KO je třeba účinně potlačit obchozí cestu signálního proudu přes mezikolejová propojení (např. ukolejňovací tlumivkou).

U ostatních KO je vhodné situovat napájecí konce k sobě, přijímací konce k sobě a sousední KO nastavit do protifáze.

Kolejové obvody bez stykových transformátorů, s izolovanými styky - **mýty a fakta**

Mýtus č. 3: „*Přenos kódu LVZ je možný pouze u dvoupásových KO.*“

Skutečnost:

Částečně průtokové, jednopásové i bezprůtokové KO na tratích nezávislé trakce umožňují spolehlivě a bezpečně přenášet kód LVZ.

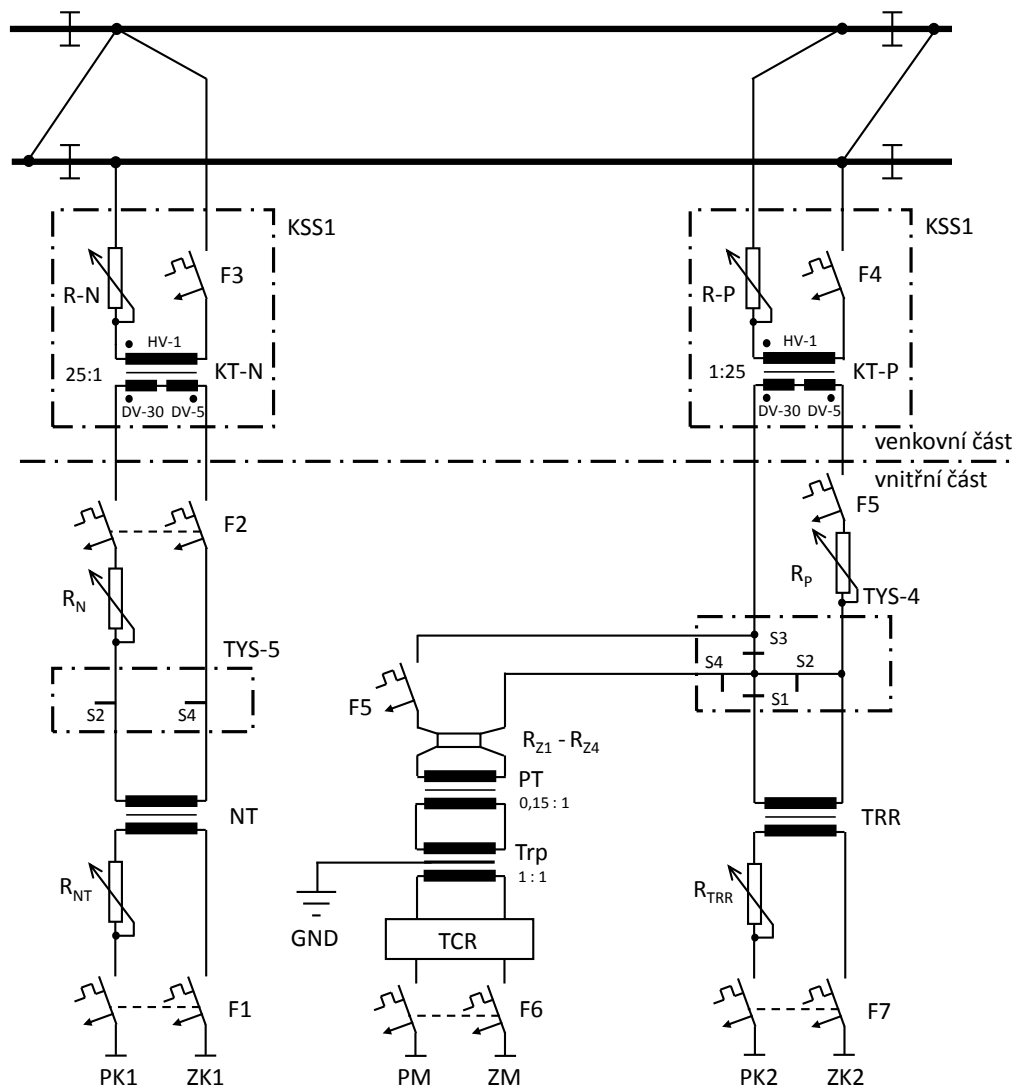
U částečně průtokových a jednopásových KO na nezávislé trakci platí, že vozidlový zpětný proud teče pouze (převážně) mezi první a poslední nápravou vlaku.

KO-6305 - KOA1 75 Hz bez stykových transformátorů, s izolovanými styky

- Výsledek spolupráce firem AŽD Praha s.r.o. a STARMON s.r.o.
- Aktuálně ověřovány jako částečně průtokové, ale mohou být zapojeny také jako jednofázové nebo bezprůtokové.
- Bezpečně detekují lom obou kolejnic.
- Jednofázové nebo dvoufázové napájení.
- Umožňují přenos kódu LVZ.
- Nízký příkon (KO dlouhý 1,6 km, se svodovou admitancí 1,0 S/km, maximálně 43 VA při volnosti a 67 VA při šuntu).
- Značné investiční úspory oproti stávajícím, dvoupásovým KOA1 → odpor kabelových smyček max. 250 / 250 Ω; absence stykových transformátorů

KO-6305 - KOA1 75 Hz bez stykových transformátorů, s izolovanými styky

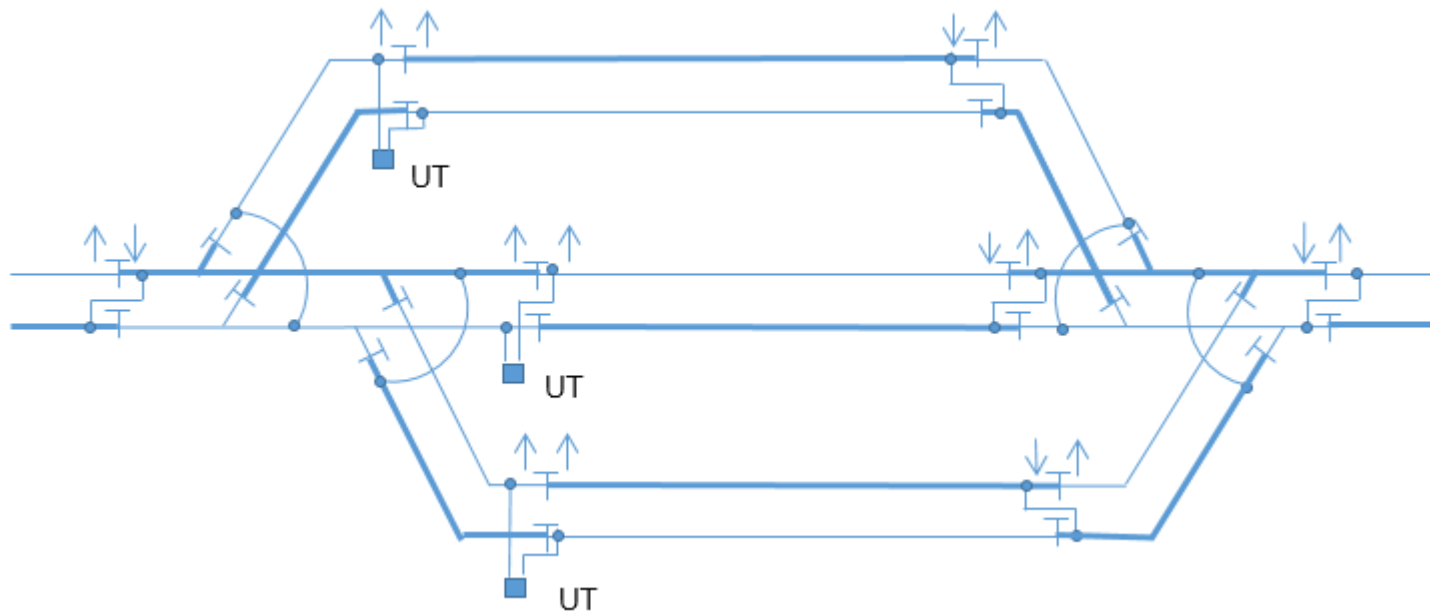
- schéma zapojení přímého KO

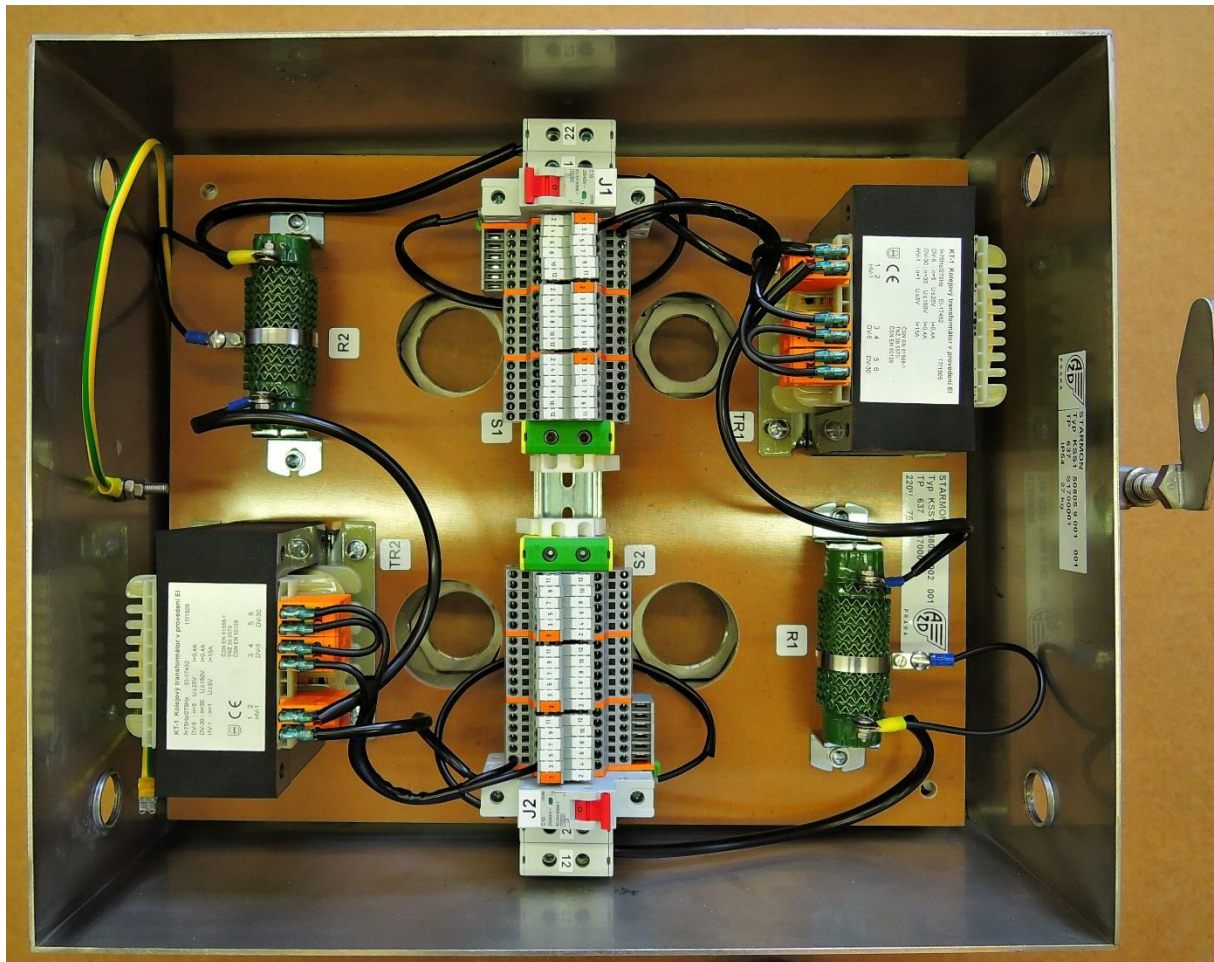
KO-6305 - KOA1 75 Hz bez stykových transformátorů, s izolovanými styky

- schéma izolace – příklad zapojení ukolejňovacích tlumivek mezi sousedními KO-6305 ve stanici

KO-6305 - KOA1 75 Hz bez stykových transformátorů, s izolovanými styky

- Kolejová skříňka KSS1 (s jednoduchou nebo dvojitou výstrojí)

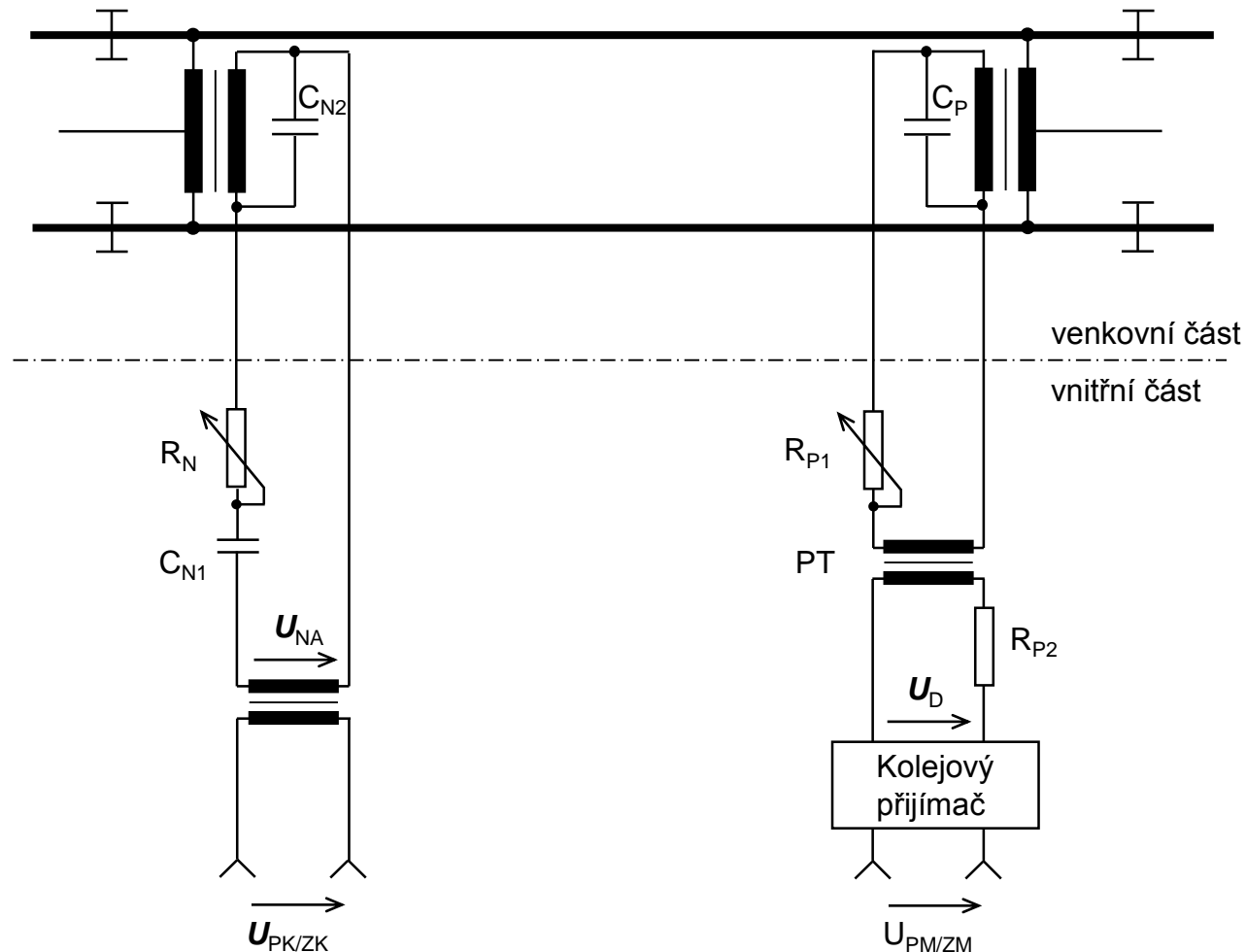

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Dvoupásový PKO s inovovaným zapojením detekční části (s kondenzátory ve stykových transformátorech)
- Kolejové obvody napájené uprostřed – úspora až poloviny všech LIS oproti jednostranně napájeným KO
- Jednopásově KO bez kosé propojky – úspora až poloviny všech LIS oproti „klasickým“, jednopásovým KO
- Jednopásově KO bez kosé propojky, napájené uprostřed – úspora až $\frac{3}{4}$ všech LIS oproti „klasickým“, jednopásovým nebo dvoupásovým KO
- Detektor primárních parametrů a volnosti EKÚ („sérioparalelní“ kolejový obvod)
- DFPCP – digitální fázově citlivý přijímač
- Bezstykové kolejové obvody

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Dvoupásový PKO s kondenzátory ve stykových transformátorech

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Dvoupásové PKO s kondenzátory ve stykových transformátorech

Oproti „klasickým“, dvoupásovým KO:

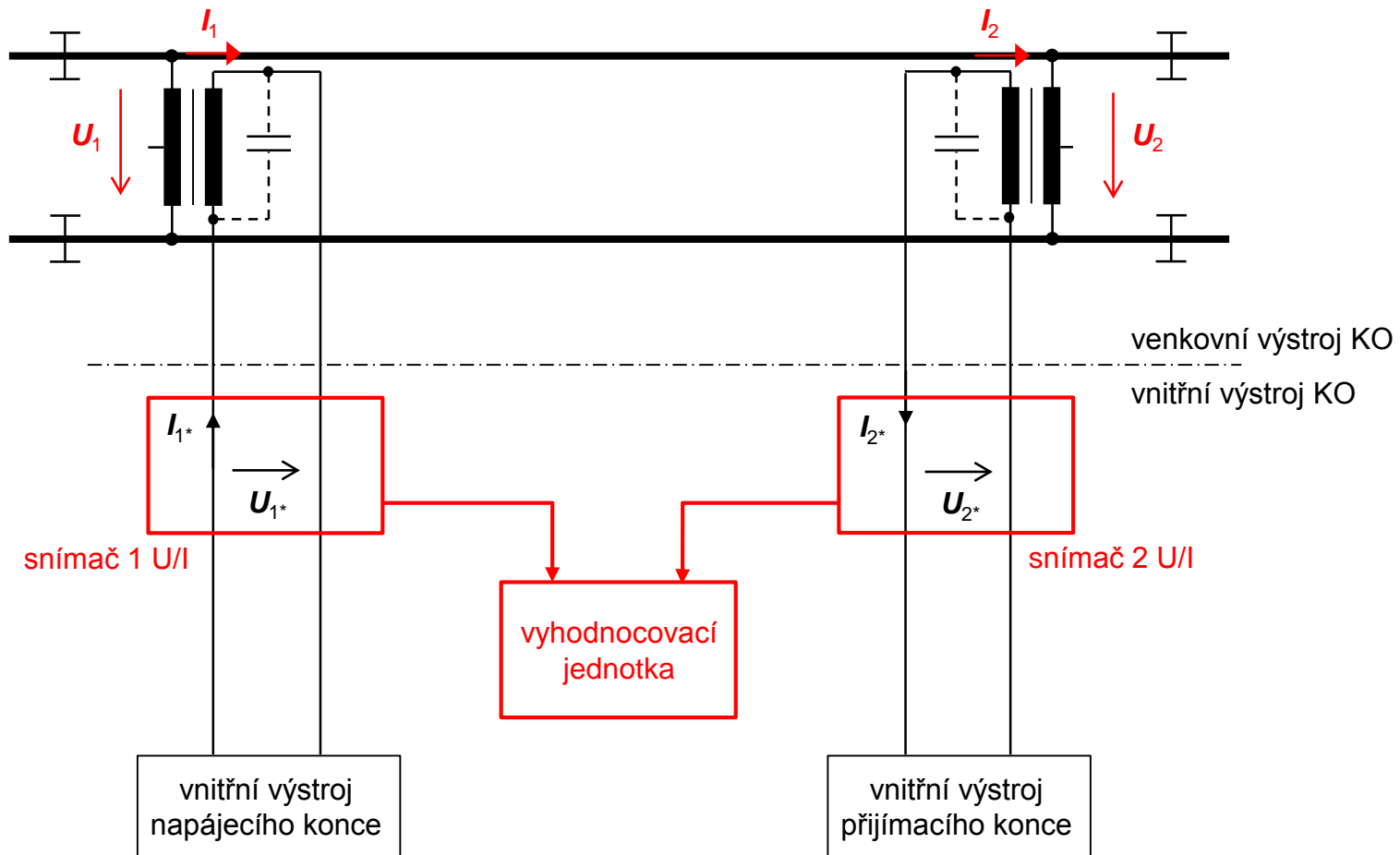
- ✓ Mají o 60 – 85 % nižší příkon
  - Pro napájení KO lze použít napájecí zdroje malého výkonu – **i pro velké ŽST postačí výkon do 600 VA (!)**
  - Příkon jednoho KO je srovnatelný s počítači náprav.
- ✓ V naprosté většině případů **není nutné sdružovat kabelové páry** → nízké investiční náklady na kabelizaci zejména traťových KO.
- ✓ Mají přibližně o 30 % vyšší citlivost na lom kolejnice a **o 30 % vyšší šuntovou citlivost.**

Jsou lepší prostě ve všem! 😊

... ALE nikdo o ně nestojí 😞

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku - princip

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku

Diagnostické veličiny EKÚ: U_1, I_1, U_2, I_2

Diagnostické ukazatele EKÚ:

$A_I, A_U, Z_{IN}, z_R, y_B$

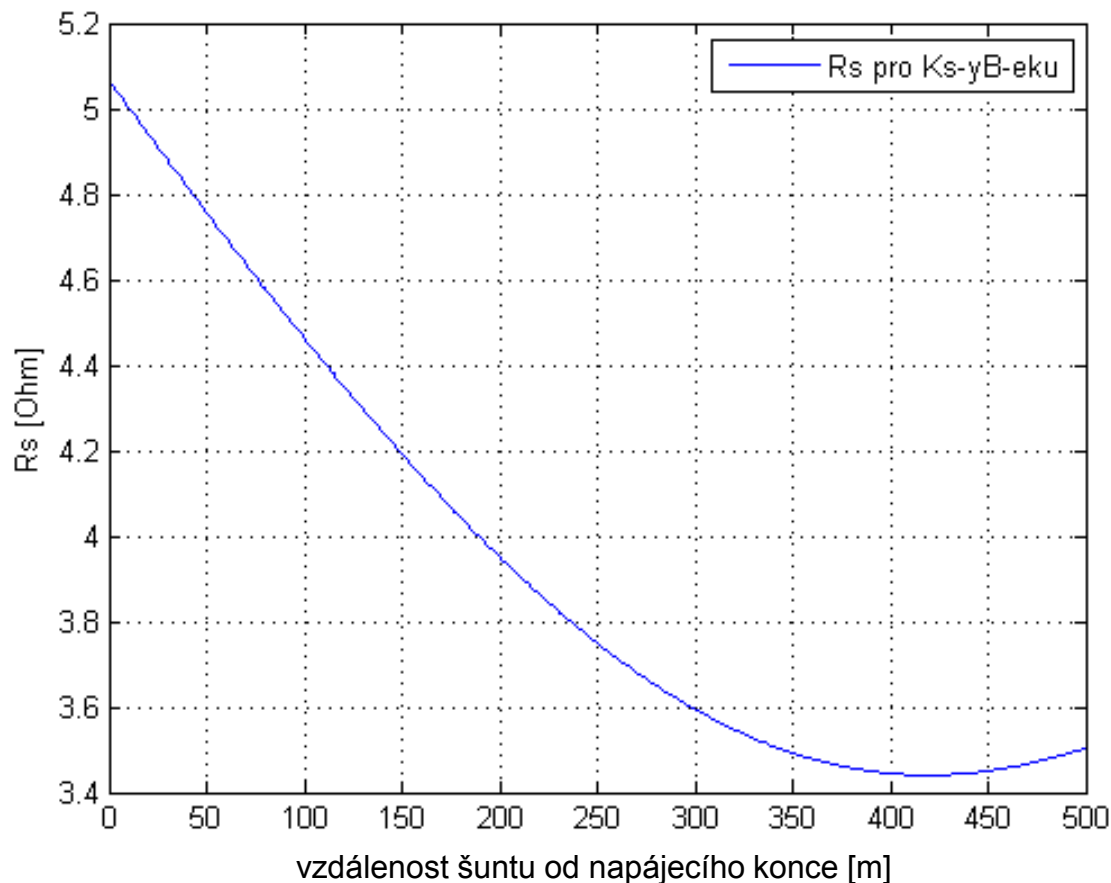
Možnosti použití detektoru:

- 1) Pokročilá diagnostika EKÚ
- 2) Spolehlivá nadstavba klasických KO
- 3) „Sérioparalelní“ KO bezpečný při poruše.
... nebo kombinace výše uvedených variant

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku jako „sérioparalelní“ kolejový obvod

Šuntová citlivost KO-M4410/P délky 500 m s využitím diagnostického ukazatele y_B

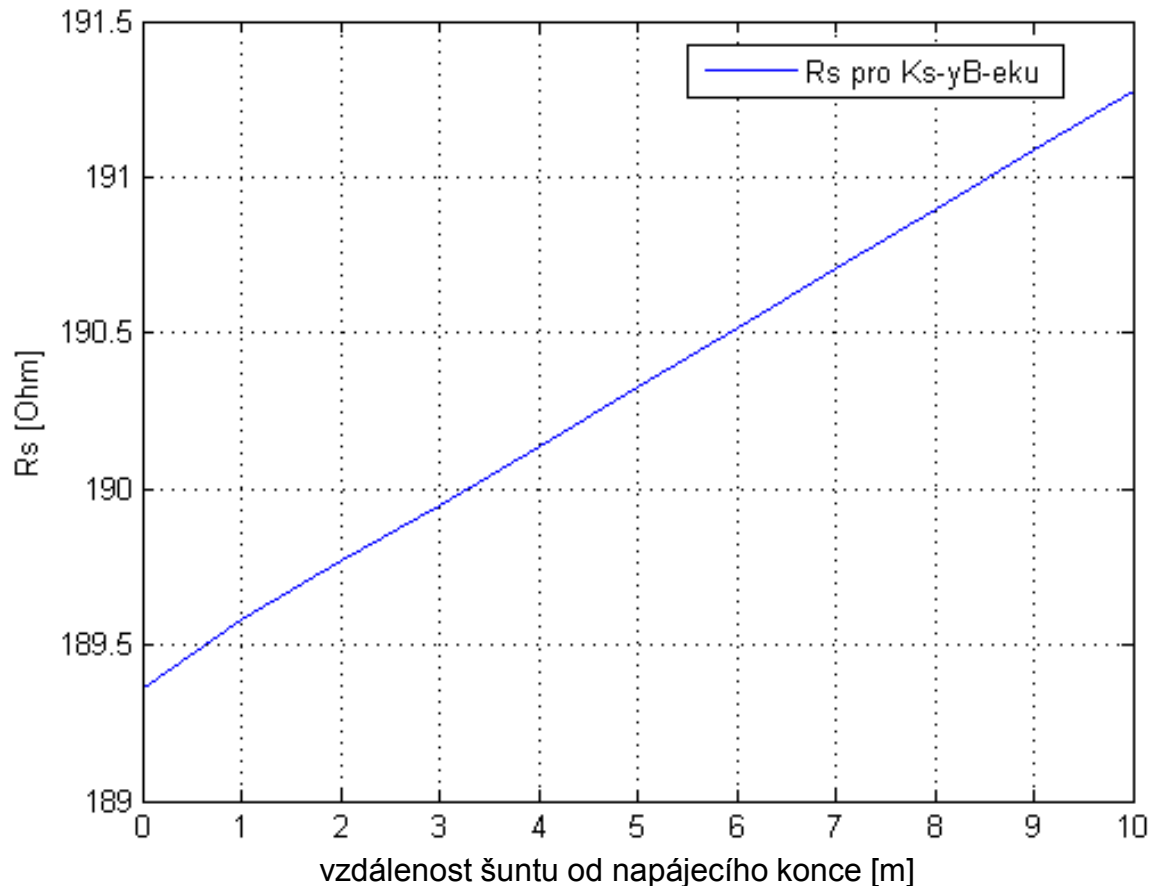

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku jako „sérioparalelní“ kolejový obvod

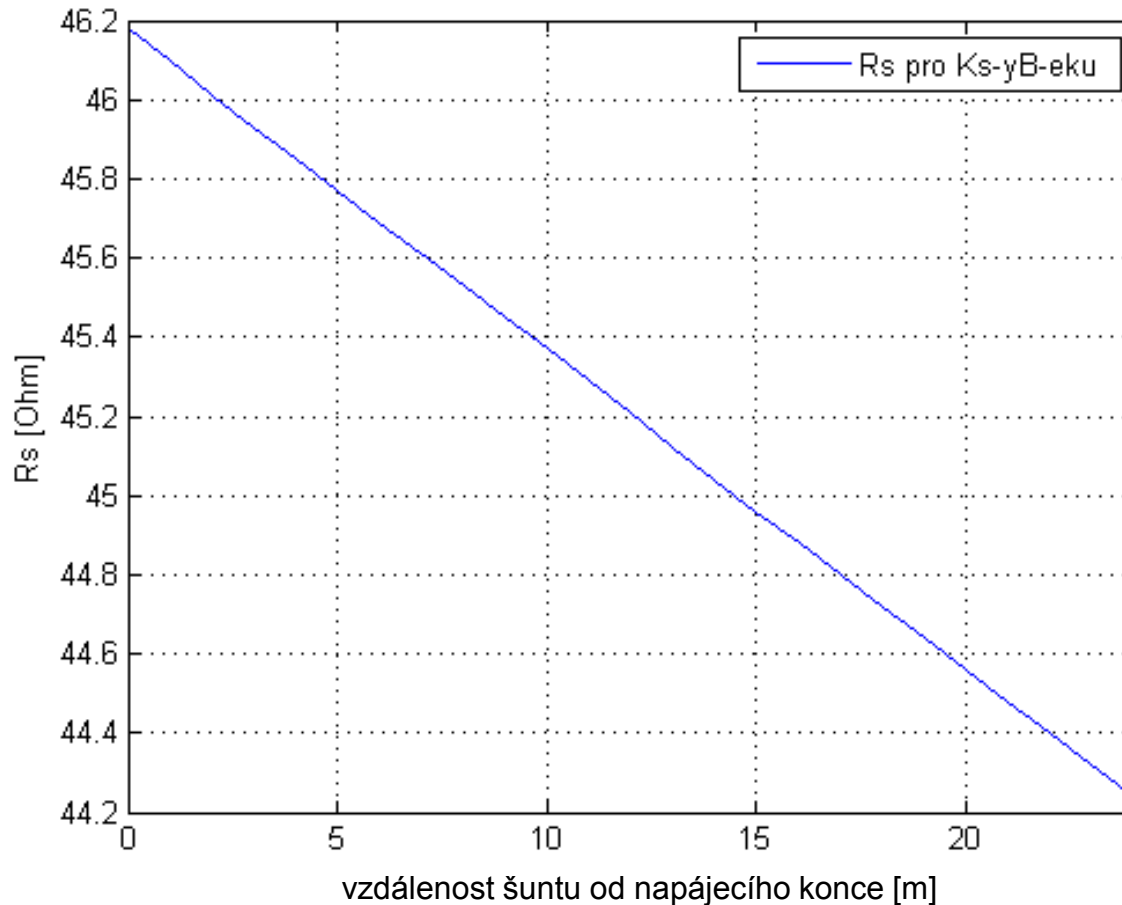
Šuntová citlivost KO-M4410/P délky 10 m s využitím diagnostického ukazatele y_B

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku jako „sérioparalelní“ kolejový obvod

Šuntová citlivost KO-3110 délky 24 m s využitím diagnostického ukazatele y_B

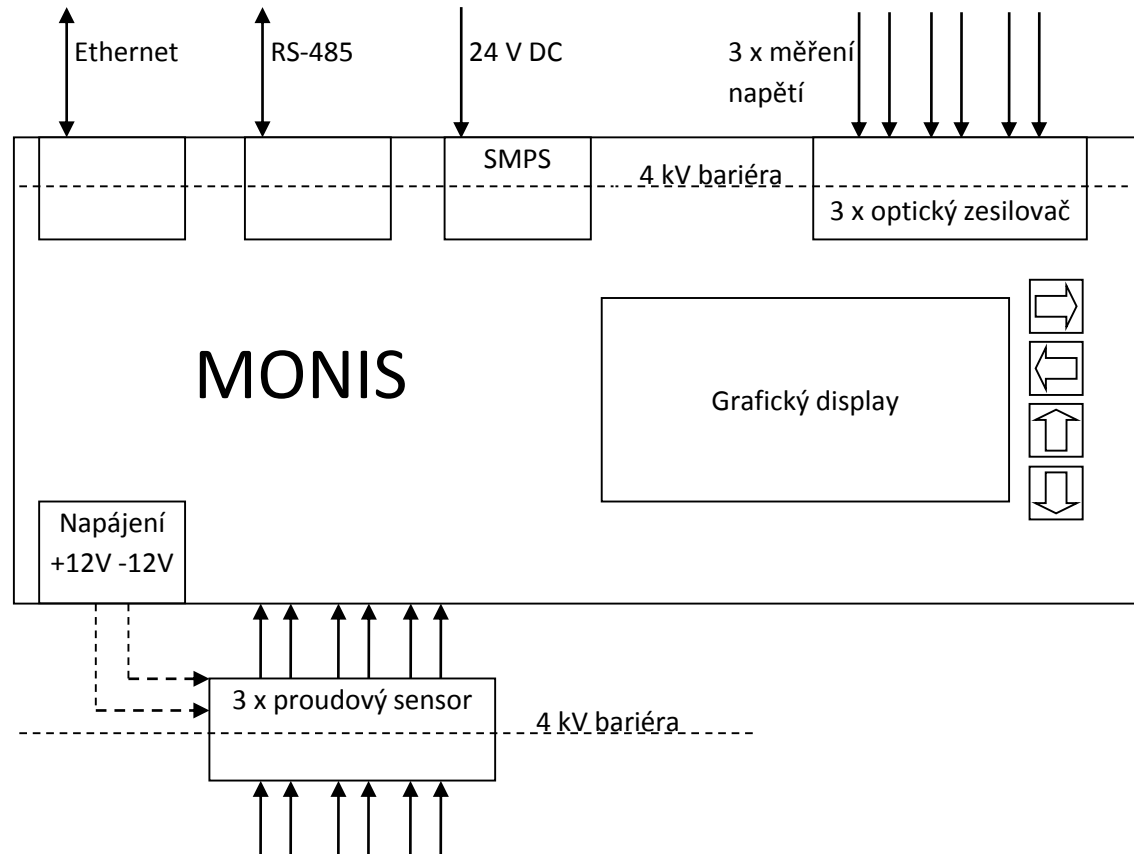

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku jako diagnostika a nadstavba KO

Snímání 2 napětí a 2 proudů ve vnitřní výstroji KO lze realizovat zařízením MONIS (monitor sítí).

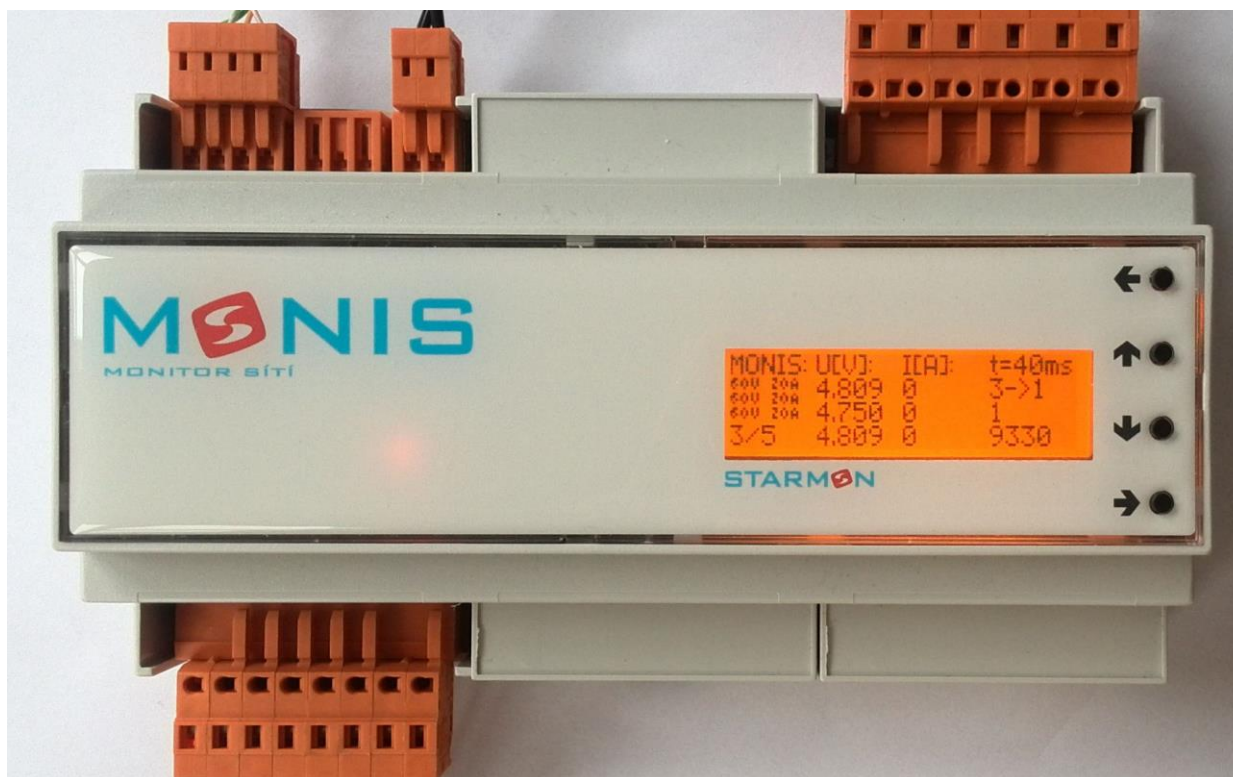
Blokové schéma:

Kolejové obvody uvažované do budoucna

- Detektor primárních parametrů a volnosti elektrického kolejového úseku jako diagnostika a nadstavba KO

Fyzické provedení zařízení MONIS

Děkuji vám za
pozornost.

Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
Středisko elektroniky, STARMON s.r.o.
e-mail: konecny@starmon.cz